

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยมีสาระสำคัญสามารถสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำและคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

สมมติฐานในการวิจัย

พฤติกรรมผู้นำและคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ปีงบประมาณ 2549 จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 2,393 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 153 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,240 คน จำนวน 153 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคร็ชชี, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970, p. 608 ; พิเชิต ฤทธิจรรยา, 2547, หน้า 119) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน โดยสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามสัดส่วน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด โดยใช้สูตรของ โฟร์แมน (Foreman, 1991, p. 116) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน ครูผู้สอนจำนวน 308 คน และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ตารางเลขสุ่ม (พิเชิต ฤทธิจรรยา, 2547, หน้า 106)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม (questionnaire) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมการเป็นผู้นำ แพลและเรียบเรียงมาจาก LBDO: leadership behavior description questionnaire ของทฤษฎีภาวะผู้นำทีอาร์ซี (TRC) ของยูกิ (Yuki,1997) วิจิตร ธีรกุล (2518, หน้า 19–20) ซึ่งผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิคเคอร์ท (likert rating scale) ใช้วัดพฤติกรรมที่มุ่งงาน 11 ข้อ วัดพฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์ 19 ข้อ วัดพฤติกรรมที่มุ่งการเปลี่ยนแปลง 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณธรรมผู้บริหาร แล้วผู้วิจัยนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย 3 ด้าน คือ 1) คุณธรรมด้านการครองตน จำนวน 11 ข้อ 2) คุณธรรมด้านการครองคน จำนวน 10 ข้อ และ 3) คุณธรรมด้านการครองงาน จำนวน 10 ข้อ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาและการสร้างเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Items Objective Congruence : IOC) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 นำไปทดลองใช้ (try out) แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.91

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี แล้วดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 331 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทำบรรณานุกรมและทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน เพื่อหาค่าร้อยละ (percentage) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมผู้นำและคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และทดสอบนัยสำคัญด้วยการทดสอบที (t - test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 331 คน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำ 3 ด้าน คือ พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์และพฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง สรุปได้ดังนี้

1.1 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงานของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าในภาพรวม แต่ละรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าในภาพรวม แต่ละรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าในภาพรวม แต่ละรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ รองลงมาคือพฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน และพฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

2. คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ คุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองคน และ คุณธรรมในการครองงาน สรุปได้ดังนี้

2.1 คุณธรรมในการครองตนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม แต่ละรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.2 คุณธรรมในการครองคนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม แต่ละรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.3 คุณธรรมในการครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ในภาพรวม แต่ละรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ คุณธรรมในการครองคน คุณธรรมในการครองงาน มีค่าและคุณธรรมในการครองตน ตามลำดับ

3. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน ด้านพฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์และด้านพฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง และ คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมในการครองตน ด้านคุณธรรมในการครองคน และด้านคุณธรรมในการครองงาน สรุปได้ดังนี้

3.1 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับคุณธรรมการครองตน คุณธรรมการครองคน และ คุณธรรมการครองงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน มีความสัมพันธ์กับ คุณธรรม ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

3.2 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับคุณธรรมการครองตน คุณธรรมการครองคน และ คุณธรรมการครองงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับคุณธรรม ระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

3.3 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับคุณธรรมการครองตน คุณธรรมการครองคน และ คุณธรรมการครองงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า พฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์กับ คุณธรรม ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับ คุณธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณธรรมในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำและคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาในสังกัดบริหารราชการตามแนวทางการปฏิรูประบบราชการให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการกำหนดแผนงานการปฏิบัติราชการ มีระบบการพัฒนารองคํการให้มีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องแสดงพฤติกรรมผู้นำเพื่อบริหารสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งในการบริหารงานนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2545, หน้า 235) ที่ให้ความสำคัญพฤติกรรมผู้นำว่าเป็นการปฏิบัติตนของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มมากที่สุดและสมาชิกคนอื่นๆ ยอมรับโดยสมัครใจว่าบุคคลนั้นเป็นผู้นำของกลุ่มและสามารถนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายได้ นั่นคือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีจิตสำนึกในการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งพฤติกรรมผู้นำที่ให้ความสำคัญต่อความสำเร็จขององคํการโดยพฤติกรรมที่แสดงออกจะต้องบ่งบอกถึงการที่ผู้นำ มีความรู้และความสามารถมีความรับผิดชอบและทันต่อเหตุการณ์ในทุกๆ ด้าน โดยธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาจะให้ความสำคัญกับความมั่นคงและความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา มีการปรับโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องตรงตามเจตนารมณ์การปฏิรูปการเรียนการสอน (ประภัสร์ จงสงวน, 2546, หน้า 4)

ผลการวิจัยในประเด็นนี้ จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีมีพฤติกรรมผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้สะท้อนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาเป็นการใช้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างดีมีคุณภาพตามที่ตั้งความหวังไว้ในการบริหารสถานศึกษาจะมีการปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้ปรากฏจึงควรมีศิลปะเพื่อให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จด้วยดีและมีความสอดคล้องตามสถานการณ์ การแสดงพฤติกรรมผู้นำจะใช้วิธีการที่แตกต่างกันตามสถานการณ์ เพื่อก่อให้เกิดภาวะแวดล้อมที่สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้ร่วมมือกันสร้างประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุผลตามจุดหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษามีทั้งพฤติกรรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์และพฤติกรรมผู้นำที่เน้น

งาน สอดคล้องกับแนวคิดพฤติกรรมผู้นำของยุคส์ (Yukl) ที่ได้เสนอว่า ผู้บริหารต้องแสดงพฤติกรรมตามสถานการณ์และสามารถใช้แบบของภาวะผู้นำแบบต่างๆ ได้ตรงตามความเหมาะสม จากการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีมีพฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุดนั้น ซึ่งตามแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2544, หน้า 130 - 131) ได้กล่าวว่า ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงต้องจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานที่มุ่งผลสำเร็จในระดับสูง มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงานรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารงานที่สำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษามี ภาวะผู้นำที่เหมาะสม มีความยืดหยุ่นประนีประนอมในการปฏิบัติงาน มีการกระจายอำนาจในการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการบริหารงานที่นำแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งจากการนำแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา มีการปรับกระบวนการเรียนการสอน จัดให้มีระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เน้นกระบวนการเสริมสร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในแนวนโยบายและรายละเอียดต่างๆ ของการปฏิบัติงานให้ สอดรับกับบริบทของสถานศึกษาและของชุมชน มีการพัฒนาระบบการสร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนมีความโปร่งใสในการพัฒนากระบวนการบริหารในการจัดการศึกษา ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.1 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (2546, หน้า 19 - 25) กำหนดในหมวด 2 การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มาตรา 39 กำหนดให้ผู้ช่วยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับรวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและของทางราชการ เพื่อให้การจัดการศึกษามีอิสระคล่องตัว ให้สามารถบริหารจัดการศึกษาได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ และในปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาจะมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ หรือผลของงาน คือด้านผลผลิตและผลลัพธ์ ตามแนวคิดการบริหารงานแบบ RBM (Result Based Management) ประเมินผลงานที่ใช้ตัวชี้วัด มีการควบคุมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้หน่วยงานมีผลงานมุ่งเน้นผลงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3 - 4) สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะนำพาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีส่วนเกี่ยวข้องและมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมีคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 1 - 8) ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จึงมีโครงสร้างการบริหารที่เอื้อ

ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และต้องบริหารงานโดยมุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องแสดงพฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน เพื่อผลักดันให้เกิดผล ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ ประภัสร์ จงสงวน (2546, หน้า 4) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียา รอดปรีชา (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในงานมาก นอกจากนี้ อภิชาติ ไบโพธิ์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรม ด้านเน้นงานในระดับสูงเช่นกัน

1.2 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่ง ปรียาพันธุ์ ปิยะอนันต์ (2546, หน้า 13) กล่าวว่าผู้บริหารจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่ที่แนวทางการบริหารงานที่ให้ผู้อื่นทำตามในสิ่งที่เราตั้งเป้าหมายให้สำเร็จอย่างเต็มใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้และความสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้มีความน่าเชื่อถือและทำให้ทุกคนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจ เพราะผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (เฮอร์เช, และบลานชาร์ด (Hersey, & Blanchard), 1982, pp. 103 - 104) สอดคล้องกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ (2543, คำนำ) ที่กล่าวว่าครูเมื่อได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาตนเองก็จะมี ความพึงพอใจและเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อครูมากขึ้นครูก็จะมี ความพึงพอใจในงานมากขึ้นด้วย การที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานด้วยความรู้สึกที่เป็นมิตรซึ่งเป็นความอบอุ่นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงต่อผู้ร่วมงานในสถานศึกษา ในเรื่องนี้ ธงชัย แก้วมาตย์ (2536, บทคัดย่อ) ได้วิจัยพบว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นแบบมุ่งความสัมพันธ์มากกว่าแบบมุ่งงาน ส่วน ชุนทอง จริตพันธ์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ในระดับสูง รวมทั้ง จิตติยา เรือนนะการ (2546, บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมผู้นำด้านเน้นความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ สุประวีณ์ สุนย์ตะคุ (2548, บทคัดย่อ) ได้พบว่าพฤติกรรมผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.3 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจสืบเนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ได้กำหนดให้สถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยน แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการควบคุมกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงอาจส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดพฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลงของ บุญมี เถรยอด (2546, หน้า 36 - 38) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่

เป็นรูปธรรมในการปฏิรูปการเรียนการสอน มีการปรับกระบวนการในการเรียนการสอนรวมทั้งนวัตกรรมและองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติยา เรือนพะการ (2546, บทคัดย่อ) พบว่าพฤติกรรมผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ จูติพงศ์ คล้ายไยทอง (2547, บทคัดย่อ) ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลงปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือคุณธรรมการครองตน คุณธรรมการครองคน และคุณธรรมการครองงาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมผู้นำในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เป็นผู้มีคุณธรรมและตระหนักถึงความสำคัญในภาวะการณ์เป็นผู้นำที่ดี เพราะถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีคุณธรรม กิจกรรมต่างๆ จะก้าวหน้า ถือได้ว่าองค์กรนั้นมีความเจริญรุ่งเรือง มีความสงบสุข ผู้บริหารโรงเรียนควรต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในโรงเรียน คุณธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีหลายประการ ผู้บริหารจะต้องสะสมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของผู้บริหารโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 73-75)

2.1 คุณธรรมในการครองตนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เป็นผู้มีคุณธรรมในการครองตน รู้จักตนเอง รู้จักควบคุมตนเองหรือมีวินัยแห่งตน มีความประพฤติที่ดีต่อการปฏิบัติส่วนตน มีการวางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะในตำแหน่งผู้บริหาร อันส่งผลให้การบริหารงานภายในหน่วยงานให้เกิดผลดี และเป็นการสำรวมระวังรักษาตนให้ดำรงอยู่แต่ในคุณความดี มีความเที่ยงธรรม เพราะการครองตน คือ การรู้จักตนเอง มีเป้าหมายในชีวิตที่แน่นอน เรียกว่ามีเป้าหมายแห่งตน รู้จักควบคุมตนเองหรือมีวินัยแห่งตน หมายความว่า ทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, 2549)

2.2 คุณธรรมในการครองคนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีคุณธรรมในการครองคนที่สอดคล้องกับกระบวนการทางสังคม มีความยุติธรรมในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจ อันเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อความพึงพอใจในการทำงาน (สุนทร ทองคำ, 2544, หน้า 43) เพราะหลักของการครองคน จะต้องมีความร่วมมือร่วมใจ มีสมาชิกหลายระดับ หลายตำแหน่ง ตามความรู้ความสามารถ คุณวุฒิ วิทยุฒิ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการดำรงชีวิต ผู้บริหารต้องมีความรู้

พื้นฐานเกี่ยวกับสมาชิกแต่ละคนพอสังเขป จึงจะสามารถแก้ไขและพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีความรู้สึกว่าเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน (โกสินทร์ วรเศรษฐสิงห์, 2549)

2.3 คุณธรรมในการครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรีในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาในสังกัดบริหารราชการตามแนวทางการปฏิรูประบบราชการให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ให้มีพฤติกรรมที่ พึ่งประสงค์ เป็นผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะการสร้างคุณธรรมเพื่อใช้ในการบริหารงาน เป็นสิ่ง สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถดำเนินงานไปด้วยความ รวบรวมและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 77 กำหนดว่า รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐาน ทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการและพนักงานหรือลูกจ้าง อื่นของรัฐเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 คุณธรรมในการครองตนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน พฤติกรรมผู้นำที่เน้นการ เปลี่ยนแปลง และผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ ซึ่งทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก เมื่อพิจารณา ในภาพรวมก็พบว่า คุณธรรมในการครองตนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมผู้นำ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สิงห์บุรี มีภาวะผู้นำ หรือมีคุณสมบัติอันพึงมีของผู้นำที่จะชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพาไปสู่จุดหมายที่ตั้งามอย่างถูกต้องชอบธรรม (พระธรรมปิฎก, 2540, หน้า 18 -19) มี ความสามารถในการบริหารตนเองและครองใจผู้อื่นได้ โดยสามารถใช้คนอื่นให้ทำบางอย่างตาม เป้าหมายและแนวทางที่ตนวาดฝันหรือคาดคะเนได้ (ศักดิ์ไทย สุทธิจรรยา, 2545, หน้า 9) เพราะ การปฏิบัติตนของผู้นำต่อกลุ่มมีอิทธิพลมากที่สุดและสมาชิกคนอื่น ๆ ยอมรับโดยสมัครใจว่าบุคคล นั้นเป็นผู้นำของกลุ่มและสามารถนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายได้ สมคิด บางโม (2545, หน้า 235) สอดคล้องกับ สุเนตร ทองคำ (2544, หน้า 40) กล่าวถึงหลักการครองตนสำหรับผู้บริหารหรือ หัวหน้าหน่วยงานว่า ผู้บริหารต้องมีพฤติกรรมเป็นที่พึ่งพาของสังคม เป็นผู้ควบคุมให้สังคมสงบ สุขไม่เบียดเบียนกัน ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีความสำนึกในมโนสำนึกตลอดที่จะนำหลักธรรมมาใช้ใน การครองตน นอกจากนี้ สุทิน ฉิ่งทองคำ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์

ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 คุณธรรมในการครองคนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน พฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ ซึ่งทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก เมื่อพิจารณาในภาพรวมยังพบว่า คุณธรรมในการครองคนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีพฤติกรรมตามหลักคุณธรรมในการครองคน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อความพึงพอใจในการทำงาน (สุนทร ทองคำ, 2544, หน้า 43) เป็นการกระทำ รวมทั้งทำที่ที่ผู้บริหารโรงเรียน แสดงปฏิสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจ (สุนทร ทองคำ, 2544, หน้า 6) เป็น การรู้จักคนอื่นมองคนอื่นในแง่ดี และในการทำงานร่วมกับคนอื่น การครองคนเป็นเรื่องที่ยากที่สุด (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, 2549, สิงหาคม 14) การที่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีมีคุณธรรมในการครองคนนั้น ย่อมส่งผลดีต่อการบริหารงานในสถานศึกษาให้สัมฤทธิ์ผล ประเด็นนี้ กมล ศิริสูง (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ในส่วนพฤติกรรมผู้นำ ด้านมิตรสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามี ความสัมพันธ์กันทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

3.3 ด้านคุณธรรมในการครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน พฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ ซึ่งทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก เมื่อพิจารณาในภาพรวมยังพบว่า คุณธรรมในการครองงานของผู้บริหารสถานศึกษามี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีพฤติกรรมตามหลักคุณธรรมในการครองงาน เป็นพฤติกรรมด้าน คุณธรรมในการครองงาน ที่เป็นการกระทำ รวมทั้งทำที่ที่ผู้บริหารโรงเรียน แสดงออกมาเพื่อให้ ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามความประสงค์ (สุนทร ทองคำ, 2544, หน้า 6) และเป็น การรู้จักงานที่ตนเองกำลังทำ ทำงานอย่างมีความสุข รักและชอบในงานที่ตนเองกำลังทำอยู่ (ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, 2549, สิงหาคม 14) ในประเด็นนี้ ชาญ สีหาราช (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน และคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน และคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมกรปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบทั้ง 7 ด้าน

โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ในส่วนพฤติกรรมด้านคุณธรรมใน การปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ กมล ศิริสลง (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ในส่วนพฤติกรรมผู้นำด้าน กิจสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในภาพรวมพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาถึงแม้จะมีผลการปฏิบัติในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลงเป็นรายข้อจะพบว่าระดับต่ำสุดคือ มีการบริหารสถานศึกษาคำนึงถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงทางระบบสังคม การเมือง การปกครอง การศึกษาและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพในการบริหารสถานศึกษาในสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษามากที่สุด เนื่องจากสถานศึกษาเป็นศูนย์รวมความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นแหล่งปัจจัยเบื้องต้นที่สำคัญยิ่งในการที่จะสร้างและผลิตผู้เรียนให้สามารถเป็นคนดีมีปัญญามีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีการเพิ่มศักยภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นและให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากลตามจุดหมายที่หลักสูตรการศึกษาพึงประสงค์ การศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางระบบสังคม การเมือง การปกครอง การศึกษาและเศรษฐกิจ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรให้ความสำคัญและตระหนักในประเด็นนี้ ประกอบกับในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายการปฏิรูประบบราชการจากการบริหารตามหลักราชการ (bureaucracy) จะเห็นว่าสอดคล้องกับแนวคิดของแมคเว็บบอร์ (max weber) ระบบราชการมีการปรับตัวช้าและยุ่งยาก ขาดการประสานเชื่อมโยง ขาดความกระตือรือร้น เพราะมีระเบียบกฎเกณฑ์มากและมีความเป็นเอกเทศระหว่างหน่วยงานสูง จึงมีแนวคิดการปฏิรูประบบราชการตามหลักการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (new public management : NPM) และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและสังคม (good governance) เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการพัฒนางานและการและประเทศในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 1 - 50) นอกจากนี้ พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาได้แก่ การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ ตามแนวทางการปฏิบัติของสถานศึกษาและราชการ การเสริมสร้างทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ปฏิบัติงาน การบริหารสถานศึกษาที่ต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ต่างๆ ทางสังคม การเมือง

การปกครองและเศรษฐกิจ การรายงานผลการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา การว่ากล่าวตักเตือนเชิงสร้างสรรค์เมื่อเกิดการผิดพลาดในการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปรับปรุงผล การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างอิสระ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่พึงประสงค์และการยอมรับในมติเอกฉันท์ของครูเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามที่บุคลากรพึงประสงค์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการนำนโยบายในการปฏิบัติราชการไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดให้มีการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการเสริมสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ในการปฏิบัติราชการตามยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เช่น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM : school based management) การบริหารโรงเรียนโดยยึดจุดประสงค์ (management by objective : MBO) เป็นต้น ตามแนวทางกระบวนการจัดการความรู้ (knowledge management : KM) ภายใต้หลักการบริหารราชการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาและการศึกษาไทยโดยรวม ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้พบพฤติกรรมผู้นำตามกรอบแนวคิดของยูกัล (Yukl) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะ ในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำและคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี ที่หลากหลายยิ่งขึ้น เช่น แนวคิดของพระธรรมปิฎกหรือคุณธรรม 4 ประการ

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาตนเองและองค์การเพื่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามแนวคิดผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมตามกรอบทฤษฎี หรือแนวคิดของนักวิชาการท่านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา กับทฤษฎีต่างๆของผู้นำ

2.4 เนื่องจากสถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ดังนั้นในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรที่จะศึกษาและใช้ข้อมูลจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่หลากหลายยิ่งขึ้น